TMGN
Project Casuïstiek

Dat eerſte Hoofd-ſtuck.

Een gebroken Beckeneel.

Elijk 't Beckeneel uytſtekende is, zo wort, onder des ſelfs wonden, ook beſwaerlik gecureert de eſphlaſis van Hippocrates. Welke geſchiet, wanneer 't been van 't hoofd zo gequetſt wort, dat het van malkander gebroken is. Welke fragmentum van de wonde wanneerſe perſt ende ſteekt in de membranen, dan wort de beweging der herſſenen belet; of daer wort een inflammatie verwekt; of wanneer 't fragmentum ſchuylt onder 't geheele been, zo worden de ongelijke kanten van de van malkander geſcheurde partyen zo nauw t'ſamen gedrukt, datſe de evacuatie alle haren uytgang benemen; waer van den menſche moet ſterven.

Een val van een ſwaer venſter heeft neder gedrukt ende gebroken de ſlinker beenen van 't bregma van de ſoon van Pieter Witſen, niet verre van de ſutura Lambdoides. Maer de fragmenta die daer of geſprongen waren, en ſaten niet alleen onder den rand van 't been, dat daer over was; maer wierden daer en boven

zoo vaſt gedrukt in de doorgeſlagen membranen; zoo datter geene humoren uyt de wonde konden vloeyen; noch ook de fragmenta niet naer behooren uytgenomen konden worden, of de membranen wierden leelik geſcheurt; als ook de herſſenen daer onder leggende.

Uyt welkes geſcheurde merch den Chirurgijn dagelikx zo veel heeft genomen, alſſer in een halve ſchel van een Oker-note ſoude gaen. Maer op den derden dach wierden daer twee geheele lepelen vol uytgenomen; nochtans ſonder eenige quetſinge des verſtants, 't welk wonder om ſeggen is, of ook eenigh ander ſymptoma of toeval. Maer op den vijfden dag iſſer een koortſe toegeſlagen, een ſlumeringe, en een reſolutie van de rechter ſijde, hoe wel den ſlag aen de ſlinker ſijde was; Maer den ſeſten dag is de ſtem vergaen; ende daer nae ook 't leven.

Maer waerom wort de tegen overſtaende ſijde verſletert? dat geſchiet op twee manieren: of omtrent 't beginſel van den ſlag, of eenige dagen daer na. Maer indien 't terſtont nae de gekregen wond geſchiet, ſoo worden de humores voort gedreven, door 't gewelt van den krachtigen ſlag, nae de plaetſen daer ſeer verre af ſtaende: 't zy of na de Ventriculen der herſſenen; of nae den doorgang ingegraven zijnde, in het medulla ſpinalis.

Alwaer deſe doorgaende kracht nae toe gedreven zijnde, zo drijftſe (op dat ick met Caſſius ſpreke) deſe vloeyende materie eerder in de tegen-overſtaende partye, als in de gene, die nae by de wonde is.

Waer henen nochtans, hoe wel dat de humor gaen zoude, om de ſenuen te reſolveren, ſoo zoudſe nootſakelik weder wijken tot het beginſel van de beweginge; ende tot de pael, daerſe eerſt afgedreven was. Dewijle daer en tegen de geweldige beweginge den beweger

volgt:

TMGN
Project Casuïstiek

volgt : ende gaet liever verder, als datſe nae by blijft. Gelijk 't klaerder als de ſon blijkt in de heymelike ſplete van 't tegen-overſtaende been.

Maer indien de ſenuen gereſolveert worden, eenigen tijt nae de geſlagen wonde : ſoo is 't waerſchijnelik dat de humores wel gedreven zijn van 't aengebrochte gewelt, maer niet uytgekomen zijn uyt de gequetſte partye. Maer als die allengskens warm begint te worden, 't zy of van de vervuyltheyt, of vande koortſe, ſo is 't gelooflik dat die ſelfde humores ten laetſten beweegt worden ; ende van de verweckte warmte ten laetſten ook voort-gedreven worden tot de tegen over ſtaende partye; of de plaetſe ſeer verre of gelegen van 't beginſel des bewegings ; ende byſonder van de pijn hebbende ſijde, van waer de natuyre haer beſte doet om haren vyant af te weeren.